

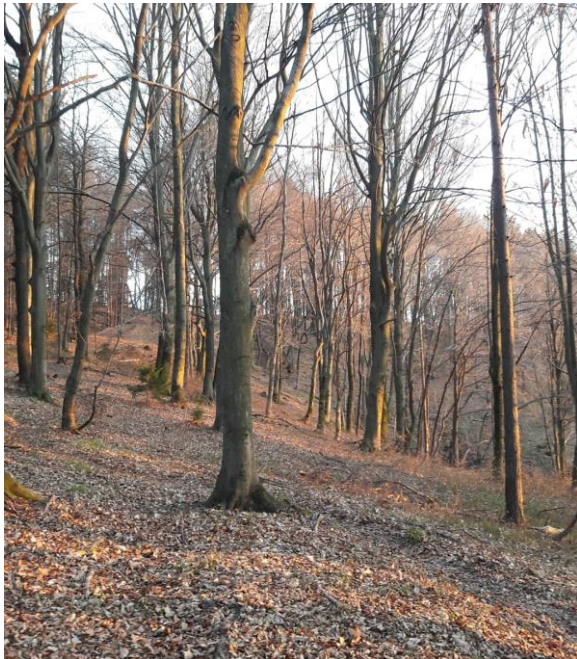
Zelene površine mesta - najbolj zaželen »escape room«

Petra Vertelj Nared

Gibanje je v teh časih zelo omejeno. V skladu s sprejetimi vladnimi predpisi v času pandemije koronavirusa se po mestu ne smemo sprehajati. Beremo, da zelene površine, kot so na primer parki ali mestni gozdovi, niso mesto; tam se torej lahko sprehajamo.

Krajinski arhitekti, prostorski načrtovalci in urbanisti seveda vemo, da mestni park in mestni gozd v resnici sta del mesta. Zavedamo se, kako pomembno je take površine v sklopu razvoja mesta tudi ustrezno prostorsko načrtovati. To pomeni, da vnaprej določimo, kje naj se take površine ureja, bodisi z ohranjanjem ali prenovo obstoječih zelenih, nepozidanih površin, bodisi z načrtovanjem novih. Načrtovati je treba zadostne količine kakovostnih zelenih površin na primernih (peš) razdaljah od stanovanj, da jih prebivalci lahko uporabljamo vsakodnevno. Dobra peš dostopnost pomeni, da do zelenih površin potrebujemo manj kot pet minut. Zato s prostorskimi akti načrtujemo mrežo parkov v mestih, kot tudi določamo obveze po urejanju zelenih površin pri novih gradnjah.

V Sloveniji splošno osnovo za urejanje zelenih površin v mestih predstavljajo določila veljavnega Državnega prostorskega reda, ki med drugim določa, da je treba za zagotavljanje pogojev za zdravo življenje ter druženje in rekreacijo omogočati ustrezno razporeditev, funkcionalno in strukturno raznolikost ter kakovostno oblikovanje zelenih površin in drugih javnih odprtih prostorov ob upoštevanju velikosti poselitvenega območja ter njegovega pomena v širšem prostoru po načelu enakovredne preskrbljenosti in dostopnosti za vse prebivalce.

Kljub temu, da bi vsako mesto moralo imeti urejene zadostne zelene površine, kjer bi se prebivalci lahko sprehajali, pa so z njimi mesta različno opremljena. Kakšna je preskrbljenost slovenskih mest z zelenimi površinami in kako zares dobra je dostopnost do zelenih površin od doma, na primer do najbližjega parka ali mestnega gozda, prebivalci odkrivajo predvsem sedaj, ko je prosto gibanje z namenom preprečitve širjenja bolezni omejeno. V času nedavne svetovne prepoznavne vloge zelenih površin pri blaženju podnebnih sprememb zato v tem trenutku v ospredje stopa predvsem njihova družbena funkcija. Zelene površine ponujajo možnosti za rekreacijo ter spodbujajo aktiven način življenja, ki lahko prispeva k splošnemu zdravju prebivalstva.

Zaradi bližine narave in prepleta odprte krajine s poselitvijo imamo občutek, da so slovenska mesta zadostno opremljena z zelenimi površinami. Vendar to ne drži za vsa mesta; v nekaterih mestih na primer sploh ni urejenih mestnih parkov. Še posebej pa ne velja, da je dostopnost do zelenih površin znotraj mest za vse prebivalce enaka. Nekateri predeli mest ostajajo z zelenimi površinami podhranjeni. Lokalne razmere prebivalcem bodisi nudijo možnost prostega gibanja na zelenih površinah, bodisi to možnost omejijo. Te razlike se najbolj zavedajo tisti, ki v tem trenutku nimajo dobre dostopnosti do zelenih površin in so torej prikrajšani za sprehode in rekreacijo v bližini bivanja. Dostop do zelenih površin je v teh časih očitno postal velik privilegij, park ali mestni gozd pa hkrati najbolj zaželena »soba pobega«.

Petra Vertelj Nared

mesec krajinske arhitekture
APRIL 2020: Krajine sprememb

